

Strømmestiftelsen

BEKJEMPER FATTIGDOM

**Veien ut av fattigdom
starter første skoledag**

40 000

barn skal få tilgang på skolemat

18 000

barn skal få mulighet til en
ny start på skolen gjennom
hurtigskole

65 000

barn og unge skal få delta i
barnegrupper for å forhindre frafall
gjennom leksehjelp og livsmestring

5 000

lærere skal få opplæring i barnevennlig
pedagogikk og styrking av det
psykososiale miljøet

75 000

barn skal få mulighet til å begynne
på førskole

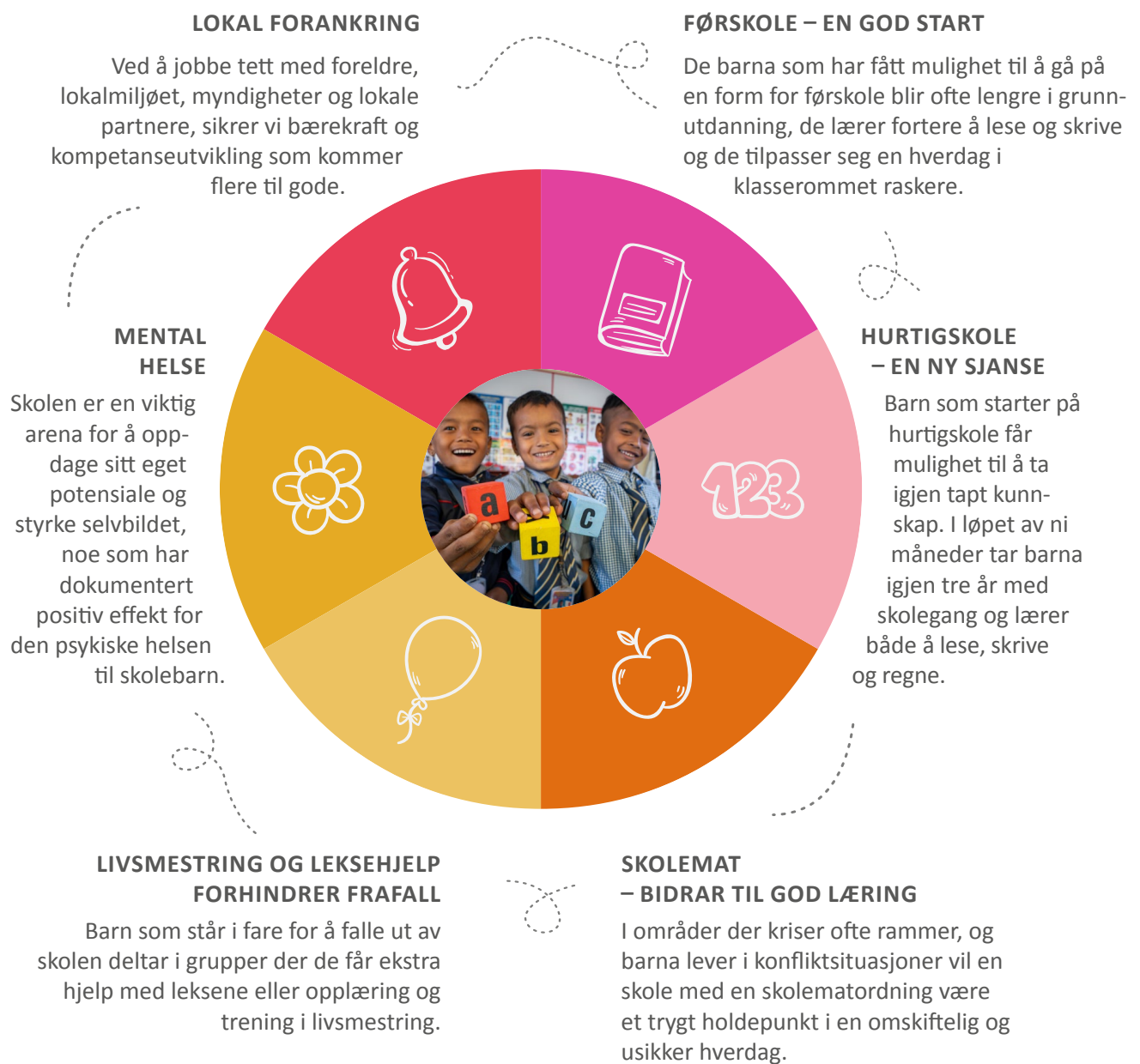
Til sammen vil

158 000

barn nås gjennom TV-aksjonen

Strømmestiftelsen har en helhetlig tilnærming til utdanning, og jobber med flere elementer for å sørge for at barn får de beste forutsetninger fra de er små.

VEIEN UT AV FATTIGDOM STARTER FØRSTE SKOLEDAG

Utdanning og utvikling henger uløselig sammen i et klassisk høna-og-egget-paradoks. Fattigdom og konflikt holder barn utenfor skolen, mens manglende utdanning igjen bidrar til å forsterke fattigdom, forskjeller og konflikt. Skal flere barn få en trygg fremtid, må denne onde sirkelen brytes.

» **Med TV-aksjonen kan norske skoler, lokalsamfunn og TV-seere bli en del av en global skoledugnad.**

En kompleks utdanningskrise

Millioner av barn får ikke startet på skolen, henger etter, lærer for lite eller faller ut av utdanningsløpet på grunn av fattigdom, sult, konflikt, svake læringsforutsetninger, diskriminering og lav kvalitet i skolen. I dag står 250 millioner barn i skolealder utenfor formell utdanning, og 7 av 10 tiåringer i fattige land kan ikke lese en enkel setning.

Når barn ikke får tilgang til trygg og god utdanning, mister de ikke bare læring, men også beskyttelse, fremtidsmuligheter og en vei ut av fattigdom. Manglende skolegang øker risikoen for utenforskap, barnearbeid, barneekteskap, tidlig graviditet, vold og utnyttelse. Samtidig svekkes lokalsamfunns og lands mulighet til utvikling.

En helhetlig løsning

Som fattigdom generelt er mangel på skolegang en sammensatt utfordring som krever en helhetlig tilnærming. Sammen med våre lokale partnere tar Strømmestiftelsen i bruk og utvikler tiltak tilpasset lokale forhold for å sikre at flere barn kan begynne på skolen, lære mer og fullføre skolegangen. Verktøykassa rommer førskole, hurtigskole, skolemat, leksehjelp og livsmestring, opplæring av lærere og styrking av det psykososiale læringsmiljøet, samt tett samarbeid med foreldre, lokalsamfunn, myndigheter og lokale partnere.

TV-aksjonen kan gi 158 000 barn verktøyene de trenger for å begynne på skolen, lære, trives og finne sin egen vei ut av fattigdom.

UTFORDRINGENE OG LØSNINGENE

Årsakene til at barn ikke begynner på skolen, lærer for lite eller faller ut av utdanningsløpet, varierer fra sted til sted og fra barn til barn. Derfor møter Strømmestiftelsen utfordringen med en kombinasjon av løsninger tilpasset lokal kontekst og barnas behov.

Barn er ikke skoleklare

Mange barn fra fattige og marginaliserte familier begynner på skolen uten de språklige, kognitive, sosiale og emosjonelle forutsetningene som trengs for å lære godt. De får ofte lite tidlig stimulering hjemme, begrenset tilgang til bøker og lite strukturert læring. Konsekvensen er at barna starter grunnskolen dårlig forberedt. De bruker lengre tid på å lære å lese og skrive, har større risiko for å henge etter faglig og oftere behov for å gå om igjen tidlige klassetrinn. Slike tidlige læringsgap kan følge dem videre i skoleløpet og øke risikoen for senere frafall.

En sentral del av Strømmestiftelsens svar er førskole.

Førskole: En god start

Førskole gir barn tidlig stimulering, lek, læring og sosialisering i trygge omgivelser før de begynner i grunnskolen. Det styrker barnas språklige, kognitive, sosiale og emosjonelle utvikling og gjør overgangen til skolen lettere. Opplæring på morsmålet i de første årene bidrar til trygghet, mestring og bedre læring. Førskole kan også gi foreldre større mulighet til å delta i arbeid og inntektsaktiviteter. Verdensbanken peker på tidlig innsats som en svært god investering i barns framtid.

» **TV-aksjonen kan gi 75 000 barn muligheten til å begynne på førskole.**

Barn mister flere år med skolegang

Mange barn får aldri begynne på skolen til normalt tid, eller mister skolegangen på grunn av krig, konflikt, sykdom, ekstremvær, fattigdom eller andre kriser. I flere av områdene der Strømmestiftelsen arbeider, stenges skoler i perioder som følge av utrygghet, terror eller naturkatastrofer. Andre barn holdes hjemme eller faller ut fordi familiens situasjon gjør skolegang umulig. Offentlige skoler opererer ofte med en øvre aldersgrense som effektivt hindrer barn i å ta igjen tapt skolegang. Konsekvensen er at barn mister grunnleggende ferdigheter og blir hengende etter jevnaldrende. Når kunnskapshullene blir store, blir terskelen høyere for å komme tilbake til skolen. Risikoen øker for varig utenforskap, barnearbeid og fattigdom.

En viktig del av Strømmestiftelsens svar er hurtigskole.

Hurtigskole: En ny sjanse

Hurtigskole gir barn som ikke har fått begynne på skolen, eller som har mistet flere år med skolegang, mulighet til å ta igjen det tapte og gå videre inn i offentlig skole. I løpet av ni måneder tar barna igjen tre år med skolegang og lærer å lese, skrive og regne. Undervisningen følger nasjonalt pensum, starter på morsmålet og går gradvis over til det offisielle skolespråket. Tett samarbeid med offentlige skoler bidrar til en trygg overgang videre. Siden 2004 har over 300 000 barn gjennomført hurtigskole, og 9 av 10 går videre til offentlig skole etterpå.

» **TV-aksjonen kan gi 18 000 barn ni måneders hurtigskole.**

Fattigdom og økonomiske barrierer holder barn utenfor skolen

Selv der offentlig skole i prinsippet er gratis, koster det penger å ha barn på skolen. Familier må ofte betale for skoleuniform, skrivemateriell og bøker, og i mange tilfeller også sørge for mat til skoledagen. For familier som lever i dyp fattigdom, kan dette være kostnader de ikke klarer å bære. I tillegg er mange avhengige av barnas arbeidskraft eller omsorgsarbeid hjemme for å få hverdagen til å gå rundt.

Konsekvensen er at barn begynner sent, går uregelmessig eller faller helt ut av skolen. Når familier må prioritere hardt, er det ofte jentene som rammes først.

Strømmestiftelsen møter disse barrierene på flere måter. Skolemat gjør det lettere for familier å prioritere skolegang. I tillegg arbeider vi med å styrke husholdningenes økonomi, slik at foreldre i større grad kan dekke utgifter til skolegang. I noen tilfeller får særlig sårbare familier også direkte støtte til uniformer og læringsmaterieil.

Sult og matmangel hindrer læring og driver frafall

For mange familier er tilgang til mat hovedfokus i hverdagen. Når husholdningen mangler mat, må alle ressurser brukes på å overleve, og barn kan bli holdt hjemme for å arbeide, passe søsken eller bidra på andre

måter. Barn som møter på skolen sultne, lærer dårligere og får svakere konsentrasjon. I områder preget av konflikt og kriser blir matmangelen ofte enda mer akutt.

Konsekvensen er lavere oppmøte, svakere læringsutbytte og høyere frafall. Barn som kunne vært på skolen, blir i stedet brukt som arbeidskraft eller holdes hjemme. Jenter er særlig utsatt.

En viktig del av Strømmestiftelsens svar er skolemat

Skolemat: Trygghet og læring

Et næringsrikt måltid på skolen gir barn bedre forutsetninger for å lære, styrker konsentrasjonen og gjør det lettere å møte opp og bli værende i skolen. Skolemat har en dokumentert forebyggende effekt mot frafall, særlig for jenter. I kriserammede områder kan skolemat gjøre skolen til et trygt holdepunkt i en uforutsigbar hverdag. Verdens matvareprogram beskriver skolemat som et effektivt sikkerhetstiltak for barn. Strømmestiftelsen legger vekt på bruk av lokale råvarer og skolehager, slik at tiltaket også kan bidra til lokal verdiskaping og bedre matsikkerhet.

» **TV-aksjonen kan gi 80 000 barn et næringsrikt måltid på skolen.**

Holdninger og kjønnsroller kan holde barn utenfor skolen

Selv når skole finnes, er det ikke alltid gitt at barn får gå. I mange lokalsamfunn lever holdninger videre om at jenter ikke trenger utdanning, eller at gutter heller bør arbeide, passe dyr eller bidra til familiens inntekt. Når hverdagen er preget av fattigdom og usikkerhet, kan skole fremstå som mindre viktig enn oppgavene som må løses her og nå.

Konsekvensen er at barn aldri begynner på skolen, går uregelmessig eller faller tidlig ut. Jenter rammes ofte hardest, men også gutter kan bli holdt utenfor når familien er avhengig av deres arbeid.

Derfor arbeider vi tett med foreldre, lokalsamfunn, lærere og lokale myndigheter for å skape eierskap til skolegangen og styrke forståelsen av hvorfor utdanning er viktig. Når skolegang oppleves som et gode for barnet, familien og lokalsamfunnet, blir det lettere å endre prioriteringer, støtte barna gjennom skoleløpet og skape varige resultater.

Barn lærer for lite fordi kvaliteten i undervisningen er for svak

Tilgang til skole er ikke nok dersom barna ikke lærer. I mange områder preges undervisningen av mangel på kvalifiserte lærere, svake pedagogiske metoder, lite oppfølging, for svake læringsmiljøer og undervisning på språk barna ikke behersker godt nok.

Konsekvensen er at barn lærer for lite, mister motivasjon, henger faglig etter og står i større fare for å falle ut av skolen.

Vi møter dette gjennom opplæring av lærere og omsorgspersoner, styrking av læringsmiljøet og undervisning som i større grad tar utgangspunkt i barnas språk og behov. Når barna får lære på et språk de behersker godt i de første årene, blir det lettere å forstå, delta og oppleve mestring.

Kompetanseheving: Bedre lærere og tryggere læringsmiljø

Trygge og kompetente lærere er avgjørende for at barn skal lære og bli værende i skolen. Vi tilbyr lærere i offentlige skoler opplæring i barnevennlig pedagogikk, faglige og metodiske verktøy og arbeid med det psykososiale læringsmiljøet. Samarbeid med lokale myndigheter bidrar til å styrke kvaliteten i de offentlige skolene.

» **TV-aksjonen kan gi 19 000 lærere opplæring i barnevennlig pedagogikk og styrking av det psykososiale miljøet.**

Traumer og utrygghet står i veien for læring

Mange barn lever i dyp fattigdom og har opplevd krig, konflikt, overgrep eller omsorgssvikt. Slike erfaringer kan føre til traumereaksjoner, redusert konsentrasjon, frykt, søvnproblemer, aggresjon og sosial tilbaketrekning.

Konsekvensen er at barn som allerede lever under svært belastende forhold, også får dårligere forutsetninger for å lære og større risiko for å falle ut av skolen. Da mister de samtidig den tryggheten, beskyttelsen og utviklingsmuligheten skolen kan gi.

Vi møter dette ved å styrke det psykososiale miljøet rundt barnet. Skolen skal være et trygt rom med struktur, rutiner og forutsigbarhet. Både elever, lærere, foreldre og andre omsorgspersoner får opplæring i å se, møte og ivareta barn som strever, og ved behov bidra til at de får videre oppfølging.

Skolen er også en viktig arena for å styrke barns selvbilde, mestring og psykiske helse.

Jenter møter særlige barrierer for å fullføre skolegangen

I mange lokalsamfunn møter jenter større barrierer for å begynne på skolen, bli værende og fullføre.

Kjønnsnormer, fattigdom, barneekteskap, tidlig graviditet og manglende kunnskap om reproduktiv helse gjør at mange jenter holdes hjemme eller faller ut underveis.

Konsekvensen er at jenter mister muligheten til utdanning, inntekt, selvstendighet og deltakelse i samfunnet. Det svekker også utviklingen i familier og lokalsamfunn, og bidrar til å opprettholde fattigdom og ulikhet over tid.

Vi møter dette gjennom en kombinasjon av tiltak. Skolemat gjør det lettere å holde jenter i skolen. Barnegrupper og livsmestringsarbeid gir kunnskap om rettigheter, seksuell og reproduktiv helse, menstruasjon, psykisk helse og andre temaer som kan være avgjørende for å forebygge frafall. Samtidig

arbeider vi med foreldre, lokalsamfunn og myndigheter for å styrke jenters rett til utdanning.

Barne- og ungdomsgrupper: Leksehjelp og livsmestring

Barne- og ungdomsgruppene gir barn og unge et trygt rom for læring, støtte og mestring. Gjennom leksehjelp, samtaler og dialogbasert undervisning får deltakerne hjelp til å tette kunnskapshull, styrke selvtilliten og håndtere utfordringer som kan føre til frafall. Gruppene gir også alderstilpasset opplæring i rettigheter, seksuell og reproduktiv helse, menstruasjon, psykisk helse og andre temaer som ofte er tabubelagt. Slik får barn og unge bedre forutsetninger for å ta gode valg, støtte hverandre og bli værende i skolen.

» **TV-aksjonen kan sørge for at 65 000 barn og unge får støtte og selvtillit gjennom barne- og ungdomsgrupper.**

Lokal forankring er avgjørende for bærekraftige resultater

Utdanningsarbeid blir ikke varig dersom det ikke er godt forankret i lokalsamfunnet og i offentlige strukturer. Når tiltak mangler eierskap hos foreldre, lærere, lokale ledere og myndigheter, blir resultatene ofte kortvarige.

Konsekvensen er at barn risikerer å miste tilbudene når et prosjekt avsluttes, og at utdanningssystemet som helhet ikke styrkes.

Vi legger derfor stor vekt på lokal forankring. Gjennom landkontorer og lokale partnerorganisasjoner samarbeider vi tett med foreldre, lokalmiljø, lærere, skoleledelse og myndigheter. Foreldreutvalg og skolekomiteer følger opp driften, identifiserer barn i risikozonen og bidrar til å gjøre skolene bedre. Slik styrkes ikke bare det enkelte barnet, men også utdanningssystemene rundt dem.

HER JOBBER VI

SØR-SUDAN

Sør-Sudan er preget av konflikt, fordrivelse, ekstrem fattigdom og alvorlig matmangel. Over 70 prosent av barna går ikke på skole, og bare 1 av 10 jenter fullfører grunnskolen. I en så ustabil kontekst er det særlig behov for tiltak som gir barn trygghet, mat og tilgang til skolegang.

MALI

Mali er preget av politisk uro, konflikt, klimaendringer og en økende humanitær krise. Mange skoler er stengt, og utdanningssystemet er preget av mangel på lærere, klasserom, materiell og trygge rammer. Her er det særlig behov for fleksible utdanningstilbud, læreropplæring og tiltak som gjør det mulig for barn å komme tilbake til skolen.

NIGER

Niger er blant landene i verden med høyest fattigdom og lavest lese- og skrivekyndighet. Landet er preget av konflikt, klimaendringer og svake utdanningssystemer. Med flest barneekteskap i verden, blir mange jenter i Niger mødre svært tidlig og fullfører aldri skolen. Her er det særlig behov for tiltak som forebygger frafall, styrker jenters skolegang og gir barn en ny sjanse til utdanning.

UGANDA

Uganda har store forskjeller og mange mennesker på flukt, mange av dem fra Sør-Sudan, særlig i områdene der Strømmestiftelsen arbeider. Kutt i internasjonal støtte har svekket både matutdeling og skoletilbud, og mange barn faller ut fordi familien trenger deres hjelp. Jenter og barn med funksjonsnedsettelse møter i tillegg store barrierer for å få utdanning.

BANGLADESH

Bangladesh har et tydelig fokus på utdanning, men mange fattige barn faller fortsatt utenfor, særlig på landsbygda. Samtidig sliter mange unge med psykisk helse, noe som gjør behovet stort for både tidlig innsats og tiltak som forebygger frafall.

NEPAL

Nepal er preget av store sosiale forskjeller, fattigdom og svake skoletilbud, særlig i rurale områder. Mange barn står utenfor skolen, og mange faller fra underveis. Jenter fra fattige og marginaliserte grupper er særlig utsatt, samtidig som psykisk helse er en betydelig utfordring for mange unge.

OM STRØMMESTIFTELSEN

Strømmestiftelsens visjon er en verden uten fattigdom. Siden 1976 har vi arbeidet for menneskers rett til et verdig liv gjennom utdanning og jobbskaping. Vi legger til grunn at alle mennesker skal ha like rettigheter, uavhengig av hvem de er og hvor de bor, og arbeider aktivt for å nå marginaliserte grupper i programmene våre.

Lokal tilstedeværelse og partnere

Strømmestiftelsen har hovedkontor i Kristiansand. På våre åtte landkontor har vi lokalt ansatte med høy kompetanse og god kjennskap til kontekst, kultur og språk. Samarbeid med lokale partnerorganisasjoner er et bærende prinsipp i arbeidet vårt. I samspillet mellom lokal tilstedeværelse, langsiktige partnerskap og veldokumenterte metoder, utvikler og gjennomfører vi anerkjente konsepter innen utdanning og jobbskaping som gir flere hundre tusen mennesker mulighet til å klatre ut av fattigdom.

Metoder og dokumenterte resultater

Innen utdanning bygger vi på velprøvde konsepter som førskole, hurtigskole, skolemat, barnegrupper, læreropplæring og lokal forankring. Tiltakene er ikke enkeltstående prosjekter, men del av en metodikk utviklet over flere tiår. Målet er ikke å skape avhengighet, men å styrke utdanningsinstitusjoner lokalt, regionalt og nasjonalt. Hurtigskolekonseptet, som Strømmestiftelsen selv har utviklet, brukes i dag også av andre humanitære aktører. Det viser både hvor effektivt tiltaket er, og at Strømmestiftelsen utvikler innovative løsninger som andre tar i bruk.

Barns beskyttelse, kontroll og anti-korrupsjon

I arbeid med barn og unge har vi høyt fokus på barns beskyttelse og ivaretagelse. Alle partnere skal følge gode policyer, systemer, varslingsrutiner og opplæring for å sikre at barn møtes på en trygg og forsvarlig måte. Dette inkluderer også et omfattende arbeid med anti-korrupsjon. For TV-aksjonen er dette viktig, fordi det viser at Strømmestiftelsen ikke bare har gode metoder, men også systemene som trengs for å forvalte store midler på en trygg og ansvarlig måte.

Norad Plusspartner

I 2024 ble Strømmestiftelsen en av de første norske sivilsamfunnsorganisasjonene som fikk innvilget plusspartnerstatus hos Norad. Ordningen bygger på en vurdering av blant annet strategisk innretning, faglig kompetanse, implementeringskapasitet og kontrollsystemer. Plusspartnerstatusen er et viktig kvalitetsstempel på Strømmestiftelsens ekspertise, programmer og systemer, inkludert håndtering av avvikssaker og anti-korrupsjonsarbeid. Det styrker organisasjonens troverdighet som forvalter av en nasjonal innsamlingsaksjon som TV-aksjonen.